

RESSAM, TASARIMCI VE YAZARLARIN SÖZ VE ÇİZİMLERİYLE ÇİZİM/DESEN ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION ON DRAWING WITH THE QUETOS AND DRAWINGS OF PAINTER, DESIGNERS AND WRITERS

Dr. Öğretim Üyesi Nuri YAVUZ

Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, Bursa/Türkiye

Doç.Dr. Ayhan ÖZER

Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, Gaziantep/Türkiye

ÖZET

Chauvet Mağarasında bulunan çizimler, insanın çizimle olan ilişkisinin ne denli eski ve köklü olduğunu bir kez daha göstermiştir. Bu araştırmanın amacı, çizime ilişkin görüşleri, bir arada sunmak ve çizimin önemine ilişkin farkındalık yaratmak ya da olan farkındalıkları daha canlı kılmaktır. 52 ressam, tasarımcı ve yazarın çizim üzerine sarf ettikleri özlü sözlerine yer verilmeye çalışılmıştır. Türkiye'deki sanat okullarında "Desen" adı altında verilmekte, alan literatüründe de aynı isimle anılmaktadır. Bu çalışmada, desen terimi çizim olarak ele alınmış, çevirilerde bir dil birliğine ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çizim, Resim, Özlü Söz.

ABSTRACT

The drawings in the Chauvet Cave once again show how old and rooted the relationship of man with drawing is. The purpose of this study is to present the views related to drawing together and to raise awareness about the importance of drawing or to make the awareness more vivid. 52 the artist, the designer and the author's Quotes on the drawing were tried to be given. Art schools in Turkey "pattern" is given under the name of the field with the same name is known in the literature. In this study, the term pattern is considered as a drawing and a language unity is tried to be reached in translations.

Keywords: Drawing, Painting, Quotes.

1. GİRİŞ

1994 yılında tesadüfen keşfedilen ve Güney Fransa'da bulunan Chauvet Mağarasının duvarlarında yer alan, çizimler ve resimler üzerinde yapılan karbon testleri sonucu, günümüzden 32.000 yıl geriye giden tarihselliği ile bu çizimler, dünya üzerinde bulunan en eski resimler (şimdilik) olarak kabul edilmektedir. Chauvet Mağarasında bulunan çizimler, insanın çizimle olan ilişkisinin ne denli eski ve köklü olduğunu bir kez daha göstermiştir. Gombrich "Bir zamanlar bazı adamlar renkli toprakla bir mağaranın duvarına kabaca bizon resimleri çiziktiriyordu; bugün de bazıları boya satın alıp duvar ya da tahta perdeleri resimliyor ve daha birçok başka şeyler üretiyorlar" (1994: 16) demektedir, sanatı bu eylemler üzerinden tanımlamaktadır. Heinrich Wölfflin, Sanat Tarihinin Temel Kavramları adlı eserinde, "Orta çağ deseni, Yeniçağın perspektif-mücessem deseni değil, daha ziyade soyut-yüzeysel bir desendir ve ancak perspektif üç boyutlu resimlerle derinliğe erişebilmiştir" (1985:274) derken sanatın gelişim dönemlerini, desenler üzerinden tanımlamaya çalışmıştır.

Çocukların çizimlerini inceleyen pek çok eğitimci çocukların çizim yoluyla kendilerini ifade ettiklerini bulgulamış, bunları çeşitli gelişim evrelerine ayırmışlardır. Yavuzer (2016)'da çocukların çizimsel gelişim evrelerini detaylı olarak göstermiştir. Ayrıca çocukların çizim yapmaya bir buçuk yaşlarından itibaren başladıklarını belirtmiştir. Yavuzer çocukların çizim yaptıkları yerin resim

kağıdı yerine duvarlar, kanepeler, yatak örtüleri olabileceğini ancak bu çizimlerin çocukların resim gelişimlerini yansıtması açısından büyük önem taşıdığını belirtmiştir.

Kuşkusuz çizim yapma yetisinin içgüdüsel bir arayışın sonucu olduğu inancı, artık genel kabul görmüş bir konudur. Günümüzde çizim eğitiminin geri planda kaldığı, kendini modern olarak tarif eden kimselerin önemsemediği bir hal alan çizim öğretiminin gündeme getirilmesi gereği aşikârdır. Özellikle, çeşitli teknolojik gereçlerin (örneğin projektörler) gerekli gereksiz kullanımı nedeniyle, yetişmekte olan ressam adaylarının, çizim ile sanat arasındaki ilişkiden yavaş yavaş da olsa koptuğu görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, çizime ilişkin farklı ve değerli görüşleri, bir arada sunmak ve çizimin önemine ilişkin farkındalık yaratmak ya da olan farkındalıkları daha canlı kılmaktır.

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için toplam 52 ressam, tasarımcı ve yazarın çizim üzerine sarf ettikleri özlü sözlerine yer vermeye çalışılmıştır. Bu 52 özlü söz, “Quotes” olarak bilinen alıntı sitelerinden bulunmuş, Türkçeye çevrilmiştir. Kapsamlılıkları dikkate alınarak, 5 farklı siteden bulunan özlü sözlerin yanına, sözü edenleri çizimleri konmuş, yaşamları hakkında kısa bilgiler ile sözleri ve çizimleri arasındaki ilişki görselleştirilmeye çalışılmıştır.

Özlü sözlerin sıralaması, sözü sarf edenlerin doğum tarihleri dikkate alınarak yapılmış böylece, çizime bakışın zaman içindeki gelişimi aktarılmaya çalışılmıştır. Çizim dersleri, Türkiye’deki sanat okullarında “Desen” adı altında verilmekte, alan literatüründe de aynı isimle anılmaktadır. Ancak bu çalışmada, desen terimi çizim olarak ele alınmış, bu şekilde çevirilerde bir dil birliğine ulaşılmaya çalışılmıştır.

2. BULGULAR

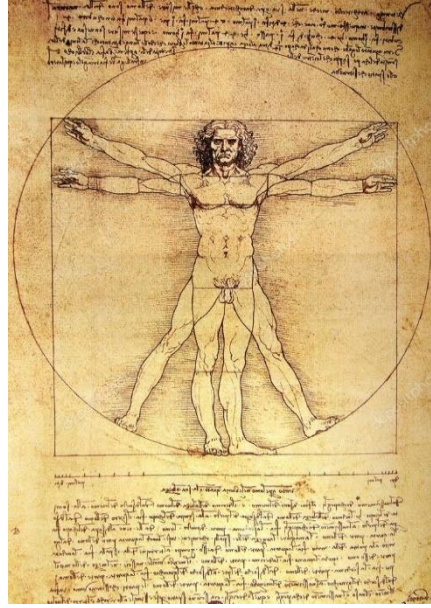
Bu bölümde toplam 52 ressam, tasarımcı ve yazarın çizim üzerine sarf ettikleri özlü sözlerine yer vermeye çalışılmıştır. Ayrıca ressam ve tasarımcıların çizimleri de sözleri ile bir arada verilmiştir.

Görsel 1. Cennino Cennini, Aziz Gregory, 1400

1370 – 1440 yılları arasında Floransa’da yaşamış olan İtalyan ressam Cennino Cennini, “Sanatçının El Kitabı” isimli kitabıyla tanınır. Kendisi gibi ressam olan babası Taddeo gibi o da Giotto’nun sanatından çok etkilenmiştir. Çizim/Desen ile ilgili dile döktüğü sözlerinde, desenin uzun soluklu ve sabırlı bir çalışmayı gerektirdiğini, ama çok çalışılsa dahi bunun sanatın tüm yönlerini öğrenmek için yeterli olamayabileceğini belirtmiştir.

“İlk etapta en azından bir yıl boyunca çizim çalışması yapmalısınız; sonra en az altı yıl boyunca bir usta çalışmalarını yürüttüğü bir atölyede kalmalısınız, böylece belki de sanatın tüm parçaları ve sanat elemanlarını öğrenebilirsiniz ... çizim tatiller ve iş günlerinde kesintisiz sürmelidir” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 2. Leonardo da Vinci, "Vitruvius Adam", 1492

1452 – 1519 yılları arasında yaşamış olan Leonardo da Vinci, döneminin önemli bir filozofu, astronomu, mimarı, mühendisi, mucidi, matematikçisi, anatomisti, müzisyeni, heykeltıraşı, botanisti, jeoloğu, kartografi, yazarı ve ressamı olan Leonardo da Vinci gerek bilim dünyasına gerekse sanat dünyasına önemli katkılar sağlamış eşsiz bir kişiliktir.

En tanınmış eserleri "Mona Lisa" ve "Son Akşam" adlı yapıtları olsa da çizimlerini ve eskizlerini yaptığı, çeşitli notlar aldığı desen defterleri de resim sanatı ve insanlık için önemli değerlerdir. Hatta öyle ki, yaşamı boyunca Leonardo da Vinci, insan bedeni ile ilgili binlerce sayfalık çizim yapmış ve notlar almıştır. Bu notlar ve çizimler, önemli bir süre tıp okullarında ders kitabı olarak kullanılmıştır. Leonardo, aşağıda aktarılan sözlerinde, çizim becerisinin, ancak doğanın ve objelerin gözlenmesi ve gerek ustaların elinden çıkan eserlerin ve gerekse doğanın doğrudan kopyalanması ile gelişeceğini belirtmiştir.

"Genç adam önce perspektifi, sonra nesnelere oranlarını öğrenmelidir. Daha sonra, vücudun bölümlerini iyi çizme alışkanlığını kazanmak için iyi bir ustanın elinden çıkmış bir çalışmayı kopyalamalıdır ve ardından öğrenilen dersleri kuvvetlendirmek için doğadan çalışmalıdır" (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 3. Michelangelo, Sistine Şapeli Erkek Figür Eskizi, 1510-11

1475 – 1564 yılları arasında yaşamış olan Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni, İtalyan Rönesans dönemi ressam, heykeltıraş, mimar ve şairidir. Heykel alanında pek çok değerli eser vermiş olması yanında, Sistine Şapeli tavanı için yapmış olduğu resimlerle ne kadar iyi bir ressam olduğunu da kanıtlamıştır. Michelangelo, aşağıda aktarılan sözüyle ifade ettiği gibi, çizim yeteneğinin büyük ve paha biçilmez bir değer olduğunu, ancak bunun erişilmesi gereken bir değer sürecin sonucu olduğunu düşündüğü belirtmektedir.

“Her kim ki çizimin gücüne sahip olacak kadar çok şeye erişmiş ise onun büyük bir hazineye sahip olduğunu bilmesini sağlayın” (Akt: What is Drawing?, 2018).

“Bir sanatçı ölçüm aletlerine elinde değil, gözünde sahip olmalı” (Akt: The Drawing Source, 2018).

Görsel 4. Tiziano Vecellio, Otoportre, 1562-1570

1487/1490 – 1576 yılları arasında yaşamış olan İtalyan ressam Titian ya da tam adıyla Tiziano Vecellio, oluşturduğu dengeli kütleler, sürekli ritimleri ve resme getirdiği yeni bir figür anlayışı ile sanatçı kişiliğini bulmuştur. Venedik Cumhuriyeti'nin Baş ressamı unvanı bulunan Tiziano, 10. Osmanlı Padişahı Kanuni Sultan Süleyman'ın portresini de çizmiştir. Aşağıda aktarılan sözüyle ifade ettiği gibi, resme konu edilen figürün güzelliğinin renklerden değil, çizimin iyi niteliklerinden geldiğini düşünmektedir.

“Figürleri güzel yapan, parlak renkler değil, iyi çizimdir” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 5. Giorgio Vasari, Apollo, 1540'lar

1511 – 1574 yılları arasında yaşamış olan İtalyan ressam Giorgio Vasari, aynı zamanda yazar, sanat tarihçisi ve mimardır. İtalyan sanatçıların biyografilerine kaleme aldığı, “Sanatçıların Hayat Hikâyeleri” isimli kitabının ilk baskısı 1550'de yapılmıştır, bu kitabı nedeniyle sanat tarihçiliği yazarlığının kurucusu olarak kabul edilir. Aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi, iyi bir sanatçı olma yanında zanaatkar olmanın yolunun iyi bir çizer olmaktan geçtiğinin düşünüldüğüne tanıklık ettiğini söylemektedir.

“Bir kişi iyi çizim yapamadıkça, iyi bir kuyumcu sayılmazdı” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 6. Jacobo Tintoretto, Giuliano de' Medici Portresi, 1540

1518 – 1594 yılları arasında Venedik Cumhuriyetinde doğup büyüüp yaşamış olan İtalyan ressam Jacobo Tintoretto, Venedik Rönesansı ekolüne bağlı bir sanatçıdır. Ayrıca Maniyerizm resim akımının öncülerinden biridir. Tintoretto, çok sayıda eser vermiştir, bu eserler genellikle dini, mitolojik ve alegorik konuları içermektedir. Aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi, renk kullanımındaki yetkinliğin çalışmadan elde edilmesinin olanaklı olduğunu, ancak çizimde ustalığın sabırlı ve uzun soluklu bir sürecin sonunda elde edilebilecek, derin bir bilgelik olduğunu düşünmektedir.

“Güzel renkler, Riatlo'daki mağazalardan satın alınabilir, ancak iyi bir çizim sadece sanatçının sabırlı çalışma yeteneğine sahip kutusundan ve geceleri uykudayken alınabilir” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 7. Katsushika Hokusai, Otoportre, 1839

1760 – 1849 yılları arasında yaşamış olan Katsushika Hokusai Japon sanatçı; resim, oymabaskı, tahta oyma eserleri ile tanınmıştır. 1820’li yıllarda çizmiş olduğu ve ona uluslararası ün kazandıran çalışmaları, Kanagawa’nın Büyük Dalgaları’nın da dahil olduğu 36 Fuji Dağı Manzarası adlı ahşap baskı serisidir. Hokusai, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin sürekli gelişme gösterecek, çizerin asla olanla yetinmeyip daima daha iyisini çizme uğraşına girmesi gerektiği bir alan olduğunu belirtmiştir.

“Altı yaşına geldiğimden ve bunun farkına vardığımdan bu yana resme aşığım. Ellili yaşlarımda oldukça iyi olduklarımı düşündüğüm bazı resimler çizdim ama aslında yetmiş yaşından önce yaptığım hiçbir şeyin hiçbir değeri yoktu. Yetmiş üç yaşımıdayken en sonunda doğanın her halini çizdim; kuşları, balıkları, hayvanları, böcekleri, ağaçları, otları, hepsini. Seksen yaşımıdayken daha da geliştirdim ve doksanımda, sanatın sırlarının gerçek bir ustası olacağım. Yüz yaşına ulaştığımda, işim gerçekten görkemli olacak ve benim son amacım yüz on yaş civarında, çizdiğim her çizgiyi ve noktayı hayatla harmanlayarak çizmek olacak” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

Görsel 8. Jean-Auguste-Dominique Ingres, Portre, 1828

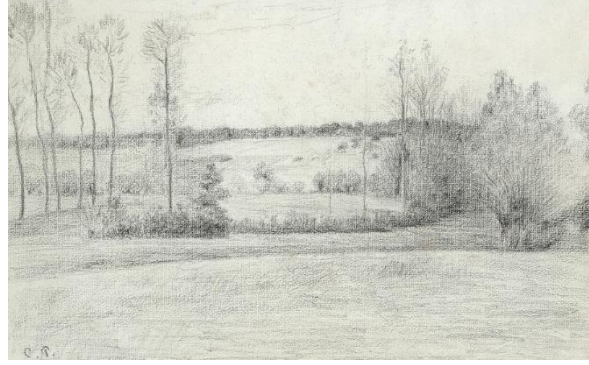
1780 – 1867 yaşamış olan Fransız ressam Jean-Auguste-Dominique Ingres, Neoklasisizm resim akımına bağlı anlayışta eserler vermiştir. Ingres, klasik ölçüleri benimseyen bir romantik gibi çizmiş, biçimsel mükemmelliğin içine her zaman şiirsel bir görünüm eklemeye çalışmıştır. Aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi, çizimin çizgiden daha fazla anlam taşıdığını ve hemen her şeyi içerebileceğini, neredeyse çizime dahil edilemeyecek hiçbir şeyin olmadığını belirtmiştir.

“Çizim sanatın gerçekliğidir. Çizmek, sadece konturları çoğaltmak anlamına gelmez; çizim yalnızca çizgi içermez, çizim ayrıca ifade, içsel form, düzlem ve modelledir. Bunlardan sonra ne kaldığını anla”

“Çizim, resim içeriğinin üç buçuk çeyreğini içerir... Çizim, renk tonu hariç her şeyi içerir” (Akt: What is Drawing?, 2018).

John Ruskin 1819 – 1900 yılları arasında yaşamış İngiliz yazar, şairdir aynı zamanda, toplum ve sanat eleştirmenliği alanında da eserler vermiştir. Yazmış olduğu eleştiri yazıları ile halen sanatın anlaşılması ve anlatılmasına katkı vermeyi sürdüren Ruskin, çizim konusunu önemseydiğini çok kereler dile dökmüştür ayrıca dilin, kültürün ve sanatın insanlığın kurtuluşu olduğuna dikkati çekmiştir. Bir edebiyatçının çizim üzerine söyledikleri aslında, çizimin hayatı ve insanlığı kavramak için ne denli önemli olduğunun altını çizmesi, dikkate değer bir durumdur. Ruskin, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin, çocuğun ve dolayısıyla insanın gelişimi için en az yazı kadar önemli olduğu şeklindeki görüşüne, vurgu yapmıştır.

“Çizim sanatı, insan ırkı için yazmaktan çok daha önemlidir... tıpkı yazı gibi her çocuğa öğretilmelidir” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 9. Jacob-Abraham-Camille Pissarro, Ağaçlı Manzara

(1831 – 1903) izlenimci akımına bağlı olan Fransız ressam Jacob-Abraham-Camille Pissarro, İzlenimcilik ve Art izlenimcilik akımlarına yaptığı katkıları ile tanınır. Özellikle, Paul Cézanne ve Paul Gauguin'e gibi diğer resamlara verdiği destek de onu, sanat tarihinde ayrıcalıklı bir konuma getirmiştir. Bir tabiat aşığı olan Pissarro, tabiatı gördüğüm ve duyduğum sürece resimlemeliyim diye düşünmüş ve ömrünün sonuna kadar da böyle yapmıştır. Pissarro, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi sürekli çizim yapmak gerektiği ve çizdikçe ve çizdiklerinizdeki değişim ve gelişimle hem gününüzün gerçekten güzel olabileceğini hem de çizimin çizerin kendisini tanıması için heyecan verici bir imkan olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

“Sadece sık sık çizerek, her şeyi çizerek, sürekli çizim yaparak; güzel bir günün gerçek karakterinde işlediğiniz bir şey yaptığınızda, şaşirticiliğinizin farkına varırsınız” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 10. Edgar Degas, Ayakkabısını Bağlayan Dansçı, 1887

1834 – 1917 yılları arasında yaşamış olan Hilaire-Germain-Edgar Degas, Fransız ressam, heykeltıraş ve çizerdir. İzlenimcilik akımının kurucularından biri kabul edilse de ressam bu şekilde anılmayı kabul etmediğini, gerçekçi olarak tanınmayı tercih ettiğini açıklamıştır. Degas, daha çok dans konularını ele aldığı resimleri ile tanınmıştır. Degas, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi çok önemsemiş, çizimin sanatçının kimliğini bulmasına olanak sağlayan ve göstermek istediğini göstermesine aracılık eden bir deneyim, olduğunu söylemiştir.

“Çizim, sanatçının en doğrudan ve kendiliğinden ifadesi, gerçek kişiliğini ortaya çıkaran, resimden daha iyi bir yazı türüdür”.

“Çizim, kişinin gördüğü şey değil, başkalarının görmesini sağlayabildiği şeydir” (Akt: Drawing Quotes, 2018).

Görsel 11. Paul Cezanne, Manzarada Yıkananlar, 1870'ler

1839 – 1906 yılları arasında yaşamış olan Fransız ressam olan Paul Cezanne Fransız post-empresyonist olarak değerlendirilir. Empresyonizm ile kübizm arasında bir köprü oluşturmuş olması ve Modern sanatın gelişmesine yaptığı katkılar dolayısıyla çoğu zaman modern sanatın babası olarak anılmıştır. İzlenimci üslubun parlaklığına karşı gelen resimler ürettiği ve bu resimlerinde havayı, ışığı, nesneyi, planı, karakteri, deseni ve biçimi ifade eden dengeli bir tarz geliştirdiği sıklıkla dile getirilir. Cezanne, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimle, rengin birbirinden çok farklı şeyler olmadığı, ancak çizimin doğruluğunun renklerdeki uyum olmaksızın düşünülmemeyeceği yönündeki düşüncesini belirtmiştir.

“Çiziminizi boyadığınız sürece çizim ve renk tamamen ayrı değildir. Renklerdeki uyum ne kadar artarsa, çizim de o kadar doğru olur” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 12. François-Auguste Rodin, Figür, 1887-1888

1840 – 1917 yılları arasında yaşamış olan François-Auguste Rodin, Fransız heykeltıraştır. La Petite École isimli Özel Desen ve Matematik Okulu'na girdiğinde heykeli keşfetmiş ve çizim becerisini geliştirmeye başlamıştır. Dante'nin “İnferno” adlı eserinden esinlenip yaptığı “Cehennemin Kapısı” en bilinen heykeli olsa da aynı heykelden doğan “Düşünen Adam” adlı eseri de başyapıtları arasındadır. Daha çok önce çamura şekil verme yoluna giden Rodin, formlarını daima modelden yola çıkarak oluşturmuş ve bu süreci adeta elleri ve gözleri ile yaptığı çizimler olarak değerlendirmiştir. Rodin, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizim yaparken daima modeli gözlemlenmesi gerektiğini, bu süreç sırasında formun tüm hallerini elleriyle bile kavradığını dile getirmiştir.

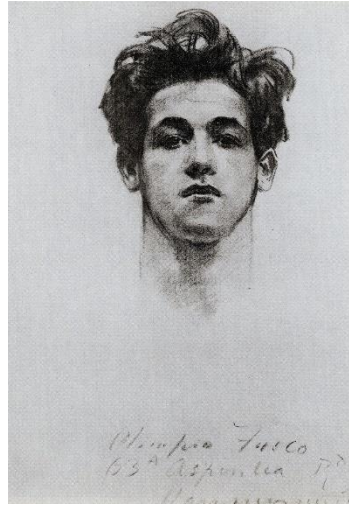
“Çizim nedir? Kitlenin şeklini tanımlarken bir kez bile gözlerimi modelden ayırmadım. Neden? Çünkü hiçbir şeyin onu kavrayışından kurtulmasını istemedim... Hedefim, gözlerimin zaten gördüğü şeyi, ellerimin ne kadar hissettiğini test etmektir” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 13. Vincent Van Gogh, Saintes Maries de la Mer'de Bir Sokak, 1888

1853 – 1890 yılları arasında yaşamış olan Vincent Van Gogh, Hollandalı Art izlenimci ressamdır. Çalkantılı yaşamı ve psikolojik sağlık sorunları ve bunların sanatına yansımaları nedeniyle, sanat çevrelerinde tanınmış ve çok etkili olmuş ressamlardan biridir. On yıldan biraz fazla bir süre içinde aralarında 860 yağlı boya tablonun da olduğu 2.100 kadar resim ve çizim çalışması yapmıştır, öte yandan bunların çoğunu yaşamının son iki yılında yaptığı da bilinmektedir. Kardeşi Theo Van Gogh'a yazdığı mektuplarda resim ve çizime ilişkin düşüncelerini detaylı olarak anlatmıştır. Van Gogh, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi hayata değer ve hoşluk katan aynı zamanda çizerken yaşadığı duygular nedeniyle, yine çizimin, zaman zaman hayattaki en hoş şey olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

“Bazen çizim kadar hoş bir şey olmadığını düşünüyorum” (Akt: Draw Paint Academy, 2018).

Görsel 14. John Singer Sargent, Olimpio Fusco, 1905-10

1856-1925 yılları arasında yaşamış olan John Singer Sargent, İngiltere Kralı VII. Edward döneminin zengin ve asillerinin lüks hayatını anlatan portreleri ile tanınan Amerikalı ressamdır. Sargent, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizim yapmanın sürekliliğinin önemini vurgulamış, daima merak edip çizerek bunun diri tutulması gerektiğini dile dökmüştür.

“Asla yeterince eskiz yapamazsınız. Her şeyi çizin ve merakınızı taze tutun” (Akt: Draw Paint Academy, 2018).

Görsel 15. Georges Seurat, Asnières Yıkandan Kadınlar, 1884

1859 – 1891 yılları arasında yaşamış olan Georges Seurat, Fransız akademik resim geleneğine bağlı Ard İzlenimci ve Noktacı ressamdır. Seurat, renk ve ışık sorunlarını bilimsel bir açıdan çözümlenmiş olduğu resimleri ile döneminin bütün diğer ressamlarından, özellikle empresyonistlerden ayrılmaktadır. Seurat, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi sıra dışı ve kendine özgü bir eser üretmenin, çizimle oluşturulan dile ve tüm olup bitene sanatçının nasıl baktığına bağlı olduğunu belirtmiştir.

“Özgünlük, sadece çizimin karakterine ve her sanatçıya özgü vizyona bağlıdır” (Akt: The Drawing Source, 2018).

Görsel 16. Henry Tonks, Büyük Savaş Çizimleri, 1910'lar

1862 – 1937 yılları arasında İngiltere’de doğmuş ve yaşamış olan Henry Tonks, önceleri cerrah olsa da daha sonraları ressam olmuş, iç mekanlar ve karikatürler çizmiştir. Savaş yarası ve diğer yüz yaralanmaları olan hastalarının dokunaklı portre çizimleri ile tanınır. Daha sonraları etkili bir sanat öğretmeni olmuştur. Tonks, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi boya ile çizimin yakın ilişki içinde olduğunu, öyle ki bunların birbirinden ayrı tutulamayacağı ve sanat okullarının da bu kapsamda eğitim vermesi gerektiğini savunmuştur. 16. Yüzyıl İtalya sanat okullarının bu bağlamda öğreticiliğinin en iyi örnekleri olduklarını belirtir.

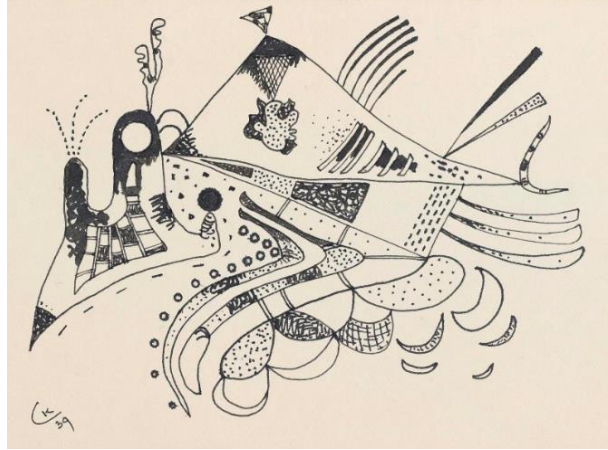
“16’ncı yüzyılın sonuna kadar İtalya, çizimin neyi açıklayabileceğini öğrenmek isteyenler için her zaman en iyi okul olmuştur. Biçimlerim kayıtlarını tuttuğumuz çizimlerden dolayı, önemi abartılamaz. Resim ile çizimin ayrışmalarının öğretilmediği bir resim okulu, okul ismine layık değildir. Bir öğrenci boyamaya başladığı zaman, çizimin boya ile olan ilişkisini yakından algılayacaktır” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 17. George Brant Bridgman, Detay

1865 – 1943 yılları arasında yaşamış olan Kanada asıllı Amerikan ressam George Brant Bridgman, aynı zamanda çeşitli çizim kitapları yazmış ayrıca anatomi ve figür çizimi üzerinde öğretmenlik yapmıştır. Bridgman, 45 yıl sürece New York Sanat Öğrenciler Birliği'nde anatomi hocalığı yapmıştır. Bridgman, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin detaylı inceleme, görünenin arkasındakini arama süreci olduğunu belirtmiştir.

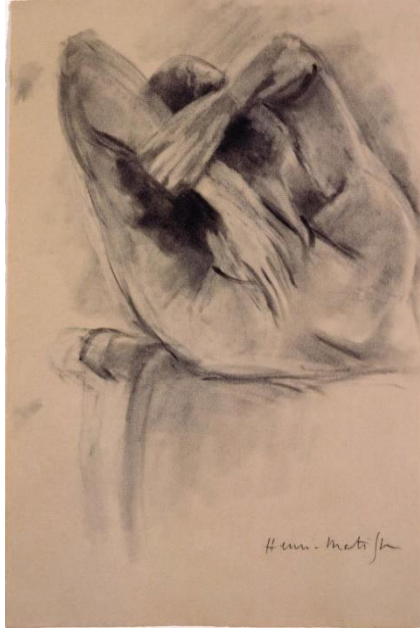
“Çizim yaparken, kişinin rastlantısal olarak gördüğünden daha fazlasını araması ya da gördüğünden şüphelenmesi gerekir” (Akt: Drawing Quotes, 2018).

Görsel 18. Vasiliy Wassilyevich Kandinskiy, Semt İçin Çalışma, 1939

1866 – 1944 yılları arasında Vasiliy Wassilyevich Kandinskiy, Rus ressam ve sanat kuramcısıdır. Avrupa'da soyut sanatın öncülüğünü yapanlardan da biridir. Kandinskiy, önceleri İzlenimci olsa da daha sonra Fovist eğilimli manzara resimleri yapmıştır. Ancak 1908'den itibaren ikona sanatının etkisi altında kalarak bu yönde desenler ve suluboyalar yapmaya başlamış, çok geçmeden figüratif resim anlayışından uzaklaşmaya başlamış sonuçta tamamen terk etmiştir. Kandinskiy, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi üç boyuta giden yolun başı olarak gördüğünü söylediği gibi dış dünyanın, çizim aracılığıyla, nesnelerin kesin gözlemleri ile hem mantıksal hem de bağlamsal hallerinde algılanabileceğini belirtmiştir.

“Çizim eğitimi, bir nesnenin dış görünüşlerinin değil; algı, kesin gözlem ve tam sergilenmesine dönük bir eğitimidir ama onun yapıcı unsurları, belirli nesnelere ve aynı eğitimin mantıksal yapılarında keşfedilebilen yasal güçleri-gerilimleri, açık gözlem ve açık bağlamları ortaya koyar, böylece yüzey fenomeni (çizim), üç boyuta bir giriş basamağı olur” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 19. Henri Matisse, Figür, 1924

1869 – 1954 yılları arasında yaşamış olan Fransız ressam Henri Matisse, 20. yüzyılın en önemli sanat figürlerinden biri olarak kabul edilir. Renkleri kullandığı büyük ustalık nedeniyle, Picasso ve Kandinsky ile birlikte modern sanatın en büyük sanatçılarından biri olarak, sanat tarihinde kendine yer bulur. Çizimlerinde doğayı temel alan Matisse, en sık ele aldığı konular kadınlar ve natüromortlar olmuştur. Matisse, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin ressamın kurallarını kendinin belirlediği ve harflerinin el hareketleri ile kağıt üzerine düşen kalıcı sözler olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

“Çizim, kalıcı bir şekilde, anlamlı el hareketleri ile konuşmak gibidir” (Akt: What is Drawing?, 2018).

“Çizim, bir çizgiyi bir fikrin etrafına koyar” (Akt: Drawing Quotes,2018).

Görsel 20. John French Sloan, Ulusal Üreticiler Derneği, Kitleler, 1913

1871 – 1951 John French Sloan, Amerikalı bir ressam ve oymacıydı. Amerikan sanatına önemli katkılar yapan Ashcan okulunun kurucularından biri olarak kabul edilir. Ayrıca “Sekiz” olarak bilinen grubun da üyesiydi. Şehir sahneleri ve New York City'deki mahalle yaşamının özünü yakalayabilme yeteneği ile tanınmaktadır. Sloan, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizim ile boyamanın sürekli ve gerekli biçimde iç içe olduğunu, ressamın sürecin tümünde çizimi ve boyamayı birlikte kullanması gerektiğini söylemiştir.

“Önemli olan, boyamaya başladığınızda çizmeye devam etmektir. Asla çizimle bağınızı koparmayın” (Akt: Drawing Quotes, 2018).

Görsel 21. Spencer Frederick Gore, Sokakta Dans, 1904

1878 – 1914 yılları arasında yaşamış olan İngiliz ressam Spencer Frederick Gore, “Freddy” olarak bilinir, “Camden Kasabası Grubunun” en önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilir. 1913'te İngiliz Post-Empresyonistleri, Kübistleri ve Öteki İşler Sergisi'ni, post-empresyonizm ile vortisizm arasındaki ayrımı işaret etmek amacıyla düzenlemiştir. Kısa sanat yaşamına rağmen önemli izler bırakmıştır. Freddy, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi insanın görme ve gördüklerini kavrama yetilerinin çizim yoluyla gelişmiş olduğunu belirtir.

“İnsan, çizim yaparak, gördüğü şeyleri görme ve kavrama yeteneğini genişletti” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 22. Paul Klee, Yük Taşıyan Çocuklar, 1930

1879 – 1940 yılları arasında yaşamış olan Alman asıllı İsviçreli ressam olan Paul Klee, ilk olarak oryantizmi öğrenmiş ve uygulamıştır. Klee, kendisine özgü tarzı ile dışavurumculuk, kübizm, gerçeküstücülük gibi pek çok akımda etkili olmasını sağlayan eserler vermiştir. Renk teorisi hakkında bilgi sahibiydi ve bu tecrübelerini yazıya dökerek, yetişmekte olan sanatçılar için önemli kaynaklar oluşturmuştur. Kendini, renkle özdeş gördüğünü belirtmiştir. Klee, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi bir sembol olarak görür, çizimin kendine özgü bir biçimi olsa da ortaya çıkan sembolün büyüklüğüne bağlı olarak etki derecesinin artacağını dile getirmiştir.

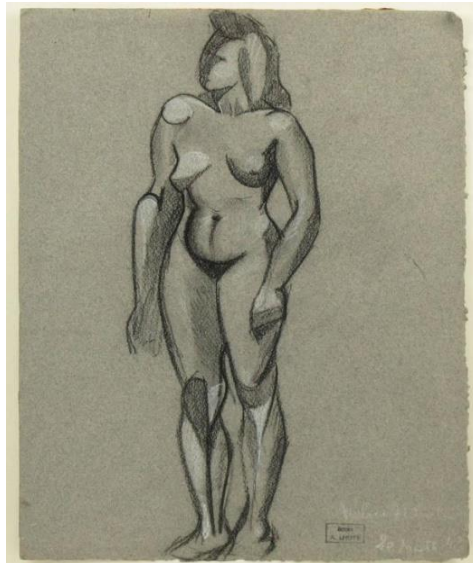
“Son tahlilde, bir çizim, kendi iradesi ne kadar yeterli olursa olsun, artık sadece bir çizim değildir. Bir semboldür ve derinlemesine yansıtmannın hayali, çizgilerinin boyutları büyüdükçe daha iyi olur” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 23. Pablo Picasso, Kadın, 1965

1881 – 1973 yılları arasında yaşamış olan Pablo Picasso, İspanyol ressam ve heykeltıraş aynı zamanda plastik sanatların pek çok alanında eser vermiş bir sanatçıdır. 20. yüzyıl sanatının en iyi bilinen ressamlarından biridir çünkü Georges Braque ile birlikte kübizm akımının temelini atmıştır. Nesnelerin şekillerini yanal yüzeylerine bölüştürüp her birini iki boyutlu yüzeyde göstermeye çalışır örneğin portrelerindeki insanların hem profili hem de önden görünüşü aynı anda görülebilmektedir. Picasso, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin kendinden kaynaklı özelliklerinden ötürü, izleyeni hipnotize edebilen bir gücü olduğunu söylemiştir.

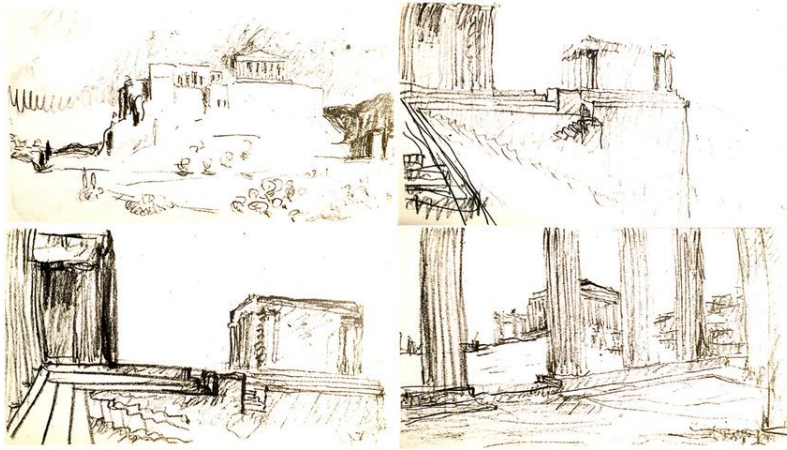
“Çizim, modelin gelip kağıt üzerindeki bir sandalyeye oturduğunu, modelde görüldüğü gibi bir yolla gösteren bir hipnotizmadır” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 24. André L'Hôte, Kübist Model, 1948

1885 – 1962 yılları arasında yaşamış olan André L’Hote sanatın çok çeşitli alanlarında eserler vermiş Fransız heykeltıraş, ressam, sanat eğitimcisi ve yazardır. On iki yaşından itibaren ahşap işlemeyi öğrenmiş, heykel sanatıyla ilgilenmeye başlamıştır. 1898-1904 yılları arasında Bordeaux Güzel Sanatlar Akademisinde heykel eğitimi görmüş aynı zamanda resimle de ilgilenmeye başlamıştır. Gauguin ve Cézanne'dan yoğun biçimde etkilenmiştir. L’Hote, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi ustaca boyamaya giden yolun, planlı ve doğru bir çizimle öğrenebileceğini belirtmiştir.

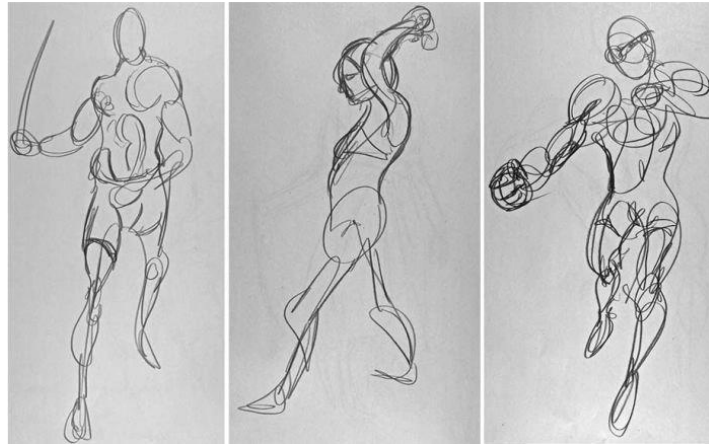
“Sadece çizim yaparak boyamayı öğrenebilirsiniz, zira çizim, renkler için önceden bir yer ayırmanın yoludur” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 25. Le Corbusier, Çizim, 1911

1887- 1965 yılları arasında yaşamış Le Corbusier olarak tanınan Charles-Edouard Jeanneret, İsviçre asıllı Fransız mimardır. Modernizm'e ve “Uluslararası Tarz”a yaptığı katkılar ile tanınmıştır. Tasarımlarında; kalabalık şehirlerde yaşayan insanlar için daha iyi yaşama koşulları sunan, bir bakış açısını ilke edinmiştir. Le Corbusier aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin hızlı, yalın ve yalansız bir alan olduğu görüşünü belirtmiştir.

“Ben çizim yapmayı, konuşmaya tercih ederim. Çizim daha hızlıdır ve yalan için daha az yer bırakır” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

Görsel 26. Kimon Nicolaides, Model

1891- 1938 yılları arasında yaşamış olan Kimon Nicolaides, Yunan asıllı Amerikan sanat öğretmeni, yazar ve sanatçıydı. I. Dünya Savaşı sırasında Fransa'daki bir Amerikan Ordusu'nda kamuflej sanatçısı olarak da görev yapmıştır. Çizim öğretimi üzerine kaleme aldığı kitabı, etkisi uzun süredir devam eden ve bugün hala okunmakta olan değerli bir başucu kitabıdır. Nicolaides,

aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizim yapmanın, görmeyi yine görerek öğrenildiği ve bunun çizgiyle aktarıldığı süreç olarak ele alınması gerektiğini vurgulamıştır.

“Çizmeyi öğrenmek, doğru bir şekilde görmeyi öğrenmek için görmeyi öğrenme meselesidir ve bu sadece gözle bakmaktan çok daha iyi bir anlama gelir” (Akt: Draw Paint Academy, 2018).

Görsel 27. Maurice Grosser, Otoporte, 1960'lar

1903 – 1986 yılları arasında yaşamış olan Maurice Grosser Amerikalı bir ressam ve yazardır. Grosser, daha çok peyzaj ve portre resimleri ile tanınmıştır. Aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin, sadece fiziksel değil, ayrıca zihinsel ve algısal bir eylem olduğunu görüşünü belirtmiştir.

“Ressam elleri ile değil gözleriyle çizer” (Akt: The Drawing Source, 2018).

Görsel 28. Arshile Gorky, Çizimler, 1941

1904 – 1948 yılları arasında yaşamış olan Arshile Gorky, Ermeni asıllı Amerikalı ressamdır. Acılarla dolu bir çocukluktan sonra yine acılarla dolu bir yetişkinlik hayatı yaşamış olan Gorky'nin eserlerinde melankoli en önemli tema olarak görülmektedir. Gorky, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin sanatsal anlamda her şeyin özü olduğunu ve ancak iyi çizen bir çizerin iyi bir ressam olabileceğini düşündüğünü belirtmiştir.

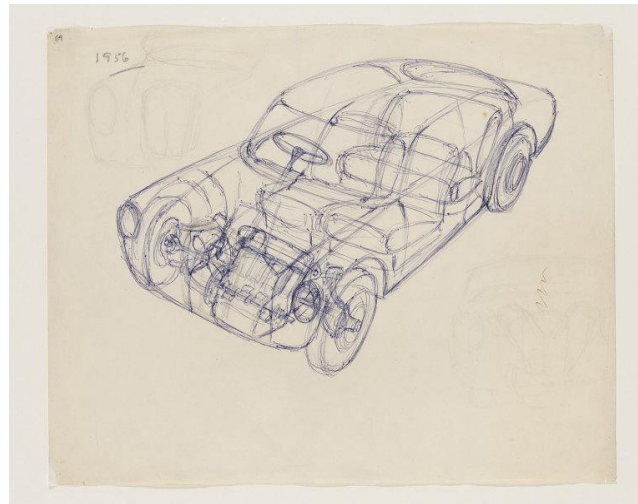
“Çizim sanatın temelidir. Kötü bir ressam çizemez ama iyi çizen biri, her zaman boyayabilir” (Akt: Draw Paint Academy, 2018).

Görsel 29. Salvador Dali, Çizimler, 1931

1904 – 1989 yılları arasında yaşamış olan İspanyol ressam Salvador Dali, Gerçeküstü eserleri yanında hayatı boyunca sürdürdüğü, sıra dışı giyim tarzı, davranışları ve sözleriyle de daima ilgileri üzerine çekmeyi başarmıştır. Bu durum, Dalí'nin birçok kişi tarafında tanınmasında etken olmuş ve eserlerine duyulan ilginin günümüze kadar sürmesini sağlamıştır. Dali, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin, resim sanatının temeli olduğunu ve eğer çizimde bir sorun varsa bunun gizlenemeyeceğini görüşünü belirtmiştir.

“Çizim sanatın dürüst yanındır. Hile yapmanın ihtimali yoktur. Bu ya iyi ya da kötü bir şeydir” (Akt: Drawing Quotes, 2018).

Görsel 30. Alec Issigonis, İsimsiz, 1956

1906 – 1988 yılları arasında yaşamış olan Alec Issigonis, izmir'de doğan Yunan asıllı bir İngiliz otomobil tasarımcısıdır. 1922'de öğrenim görmesi için annesi tarafından İngiltere'ye götürülmüştür sonra Morris otomobil şirketinde proje mühendisi olmuştur. 1948 yılında tasarladığı Morris Minor model araç sayesinde üne kavuşmuştur. Bir mühendis olmasına karşın, çizime olan ilgisinin ve

çizim yapmanın onun yaratıcılığına olan etkilerini sıklıkla dile getirmiştir. Issigonis, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi uzun yıllar süren ve tasarım serüvenini temsil eden imkanlar olarak gördüğünü belirtmiştir.

“Karalamalarım ve eskizlerim bir akademik mühendisin çalışmaları değildir. Onlar, küçük otomobil tasarımı alanında paranın karşılığını en iyi şekilde verecek olanı üretmek için uzun yıllar boyunca yapılmış tasarım çalışmalarını temsil etmektedirler” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 31. Balthus, Kedili Çıplak, 1949

1908 – 2001 Balthus manzara, ölü doğa, konulu resim ve portre gibi Avrupa resminin geleneksel türlerini 20. yüzyıl’da yeniden canlandıran Fransız ressamdır. Balthus kendine özgü sanrılı imgeleri kimilerince gerçeküstücü olarak nitelendirilmiştir. Resimlerinde bir röntgenci konumunda yer almıştır. İzleyeni de aynı konuma itmiş ve kendisiyle yüzleşmeye zorlamıştır. Balthus, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi daima çizim yapmanın gereğini vurgulamış, çizmediği zamanlarda ise adeta gözleri ile çizer gibi konuları gözlemlediğini belirtmiştir.

“Her zaman çizmeli, bir kalemle çizemediğinde, gözlerle çizmeli” (Akt: Draw Paint Academy, 2018).

Görsel 32. Henri Cartier-Bresson, Peyzaj, 1984

1908-2004 yılları arasında yaşamış olan Henri Cartier-Bresson, Fransız fotoğrafçıdır. Belge fotoğrafçılığının önemli isimlerinden birisi hatta öncüsü olarak kabul edilir. 1927-1928 yılları arasında Paris'te kübist ressam André Lhote ile birlikte çalışmıştır. Cartier-Bresson, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi fotoğrafla çizimi iç içe düşünmüş, çizim yapmanın rahatlatıcı ve içe dönmeye olanak sağlayan yönlerini vurgulamıştır.

“Fotoğraf ani bir tepki, çizim ise bir meditasyondur” (Akt: Draw Paint Academy, 2018).

Görsel 33. Frederick Franck, Mariakapel'den Bir Görünüm Anı, 1967

1909 – 2006 yılları arasında yaşamış olan Hollanda asıllı Amerikalı ressam Frederick Franck, ölü doğa ve portreleri ile tanınır. Franck, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çevresinde olanları ki bunlar nesnelere ya da dış dünyadır, çizildikçe derin biçimde anlaşılabilirdiği ve gizemlerini açık ettiklerini düşündüğünü belirtmiştir.

“Sıradan bir şey çizmeye başladığımda, çizmediğim ve hiç görmediğim şeyin ne kadar olağanüstü olduğunu anlıyorum, bu saf mucize” (Akt: The Drawing Source, 2018).

Görsel 34. Abidin Dino, El Dizisi-Parmaklar, 1984

1913 – 1993 yılları arasında yaşamış olan Abidin Dino Türk ressam, karikatürist, yazar ve film yönetmenidir. Farklı sanat disiplinlerinde eserler veren ve önemli bir kültür adamı olan Abidin Dino, çağdaş Türk resminin öncülerinden biri olarak kabul edilir. Türk resim tarihinde “D Grubu” ve “Yeniler Grubu” adlarıyla anılan sanat topluluklarının öncülerinden de olmuştur. Dino, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi içsel bir yaratım sürecinin dışavurumu olarak düşündüğünü belirtmiştir.

“Ağabeyim Arif güzel bir formül bulmuştu. Ne zaman o aptalca soru Sanat nedir? diye sorulsa, Sıçmaktır. derdi. Bu fiilin içinde, içindekileri dışarı atmak eylemi olduğuna göre Arif yanılmıyordu. Evet, çizme gereksinimi benim için önüne geçilmez bir şeydi. Öylesine ki, aynı sözcüğü yüz bin kez

yineleye yineleye, bir tür vecd durumuna gelen dervişler gibi, garip bir baş dönmesi, bunaltı ve inanç, hepsi aynı anda. Ve tabii tarifsiz bir coşku” (Akt: Alıntı Söz, 2018).

Görsel 35. Andrew Wyeth, Yatak vd. için Çalışma, 1956

1917-2009 yılları arasında yaşamış olan Andrew Wyeth Amerikalı görsel sanatçıdır. Gerçekçi yapıtlarıyla tanınan Wyeth 20. yüzyılın önde gelen sanatçılarından. Yapıtlarında Chadds Ford, Pensilvanya ve Cushing, Maine'deki manzaraları ve insanları konu almıştır. Wyeth, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi Çizimle gerçeklik arasında ilişki kurduğunu söylemiş, kalemiyle de bunun özüne ulaşabildiğini belirtmiştir.

“Kalemin kalitelisini seviyorum. Çünkü o, bir şeyin özüne gitmeme yardım eder” (Akt: Draw Paint Academy, 2018).

Görsel 36. Walt Stanchfield, Animasyon için çalışmalar

1919 – 2000 yılları arasında yaşamış olan Walt Stanchfield Amerikalı bir animatör, yazar ve sanat eğitimcisi. Stanchfield, Walt Disney Stüdyoları'nda bir dizi klasik animasyon ve Disney animatörlerinin danışmanlığı yapması ve animasyon çizim kitapları ile tanınır. Stanchfield, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin, ancak çalışarak gelişebileceği, kötü olsalar da önceki çizimlerin önemli öğrenmelere olanak sağladığını düşündüğünü belirtmiştir.

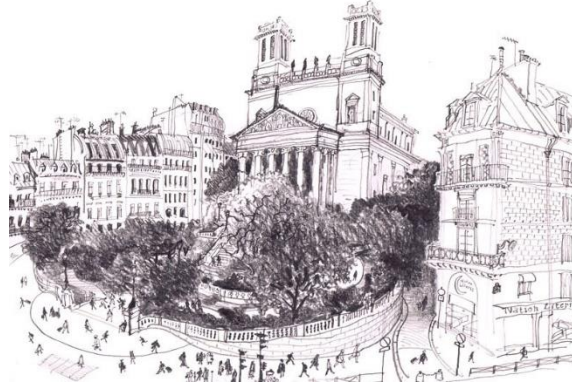
“Hepimizin içinde 10.000 kötü çizim var. Onlardan ne kadar erken kurtulursak o kadar iyi olur” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

1926 yılında doğmuş olan Betty Edwards, sanat eğitimcisi ve yazardır. “Beynin Sağ Tarafında Çizim” adlı kitabı ile tanınır. Edwards, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizim yaparken diğer ressamların nasıl düşündüğünü bilmenin geliştirici bir yol olduğu üzerinde durmuştur.

“Çizme yeteneği, bir kişinin bir sanatçının gördüğü yolu, görme yeteneğine bağlıdır” (Akt: The Drawing Source, 2018).

1926'da Londra'da doğmuş olan John Berger, en etkili sanat eleştirmenlerinden biri olarak kabul görür. Ayrıca senaryo yazarı, romancı ve belgesel yazarı olarak da tanınmıştır. Berger, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin, görüntünün, sezgisel ve algısal bir süreç ile çizgiye dönüştürülmesi olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

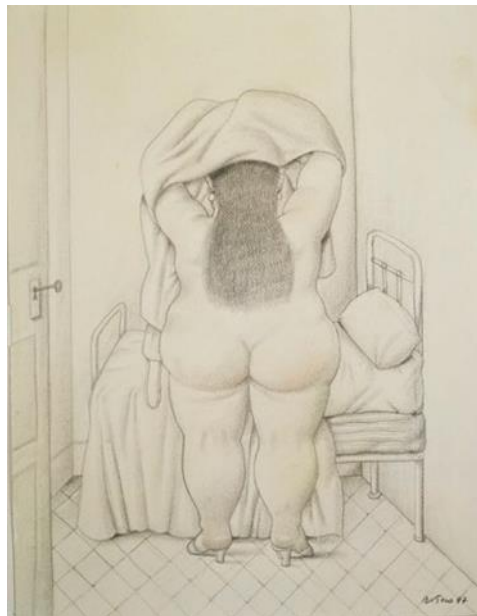
“Çizim, bir çeviridir. Yani, kâğıt üzerindeki her işaret bilinçli olarak gerçek ya da hayali "model" e değil, aynı zamanda kâğıt üzerinde zaten belirlenmiş olan her işarete ve alana da yansıtılır. Böylelikle çizilen ya da boyanana bir görüntü, sayısız yargının enerjisiyle... bir araya getirilmektedir. Bir çizimde her bir figür çizimi oluşturulduğunda, bu süreçteki her şey sezgisel veya sistematik olarak bilinç tarafından yönetilir” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

Görsel 37. David William Gentleman, Paris, 2004

1930 yılında doğmuş olan İngiliz sanatçı David William Gentleman duvar resimlerinden posta pullarına ve logolarına kadar uzanan çeşitlilikte suluboya, litografi ve ahşap oyma alanlarında eserler üretmiştir. Gentleman, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi, bir belge ve kişiye duygulanımlar yaşatan önemli bir eylemsel alan olarak olduğunu belirtmiştir.

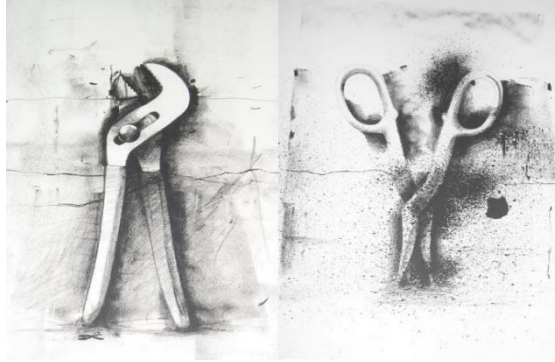
“Çizim, çizdiğim şeyleri daha gerçek gibi gösterir ve bu beni daha canlı hissettirir. Aynı zamanda hafızamdan uçup gitmesi muhtemel olan bazı şeyleri; manzaraları, mevsimi, hava durumunu, olayları, durumları, insanları hatırlatır ve beni hatırlatmaya mecbur kılar” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

Görsel 38. Fernando Botero, Elbisesiz Kadın, 1997

1932 yılında doğmuş olan Fernando Botero, Kolombiyalı modern sanat ressamıdır. Eğitimini İspanya'da San Fernando Güzel Sanatlar Kraliyet Akademisi'nde almıştır ve genellikle görünümünü kendince stilize ettiği şişman insan figürleri çizmektedir. Önemli eserleri arasında şişman halde resimlediği İsa'nın ve Mona Lisa resimleri yer alır. Botero, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi resimle ressam arasındaki ilişkide, çizimin hem sanatçının kendi biçimini bulmasına ve yaymasına olanak sağlayan hem de onu boyamaya götüren yolda kendi kılan şey olarak gördüğünü söylemektedir.

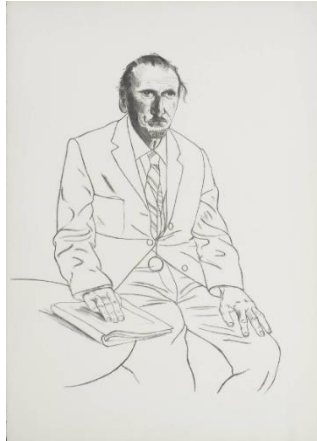
“Eskiz neredeyse her şeydir. Ressamın kimliği, üslubu, mahkumiyeti ve sonrasında renk ise sadece çizimin armağanıdır” (Akt: Drawing Quotes, 2018).

Görsel 39. Jim Dine, Aletler, 1935

1935 yılında Amerika'da doğan Jim Dine, bir Pop Art sanatçısıdır. Bazen Neo-Dada hareketinin bir parçası olarak da kabul edilir. "Happenings"e ilgi duymuş bu alanda da çalışmalar üretmiştir. Jim Dine, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi kendini geliştiren bir süreç olarak görmüş, bu süreç içinde çizime yaklaşımının da değişiklik gösterdiğini ama daima çizdiğini belirtmiştir.

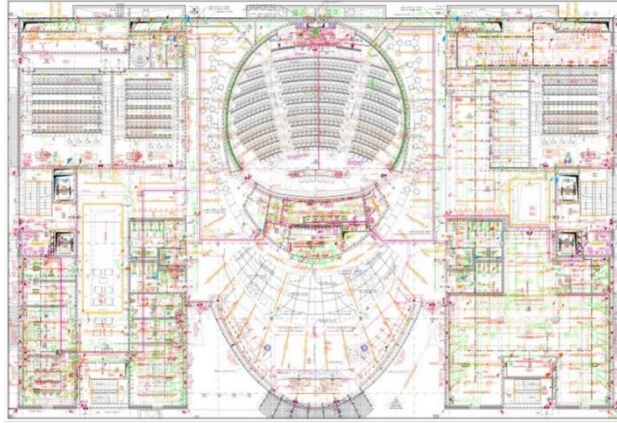
“Çizim, icadı benim için daha erişilebilir hale getirir. Daha hızlı. Derhal. Bir çizim yapmaya başladım mı icat etmeye de başladım demektir. Her zaman çizimin statüsünü yok ediyorum. Sanırım kendi soylu formumu uygulayabileceğimi söyleyebilirsin. Gerçekliği sabote ediyorum, aksi halde dilini kullanmadan öpüşmek gibi olurdu. Onunla uğraşmadan bir hamburgerle bile pişiremiyorum... Önceleri, sıklıkla, her şeyi gerçekçi bir şekilde bırakıyordum ama şimdi, gerçekçilik için daha az sabrım var ve kalbim de çok dolu. Daha fazla duyguyu salıvermem gerek. Daha fazla duygu istiyorum ve bu realizm yolunda ilerliyorum. Gerçekçilikle bağımlı kesmek istiyorum. Şimdi, fikirlerle inşa ettiğim pek çok fikrimi, bir sürü havai fişek gibi bırakıyorum. İşler geliyor. İşler yaklaşıyor ve ne olduğu hakkında konuşmanın hiçbir yolu yok, ama normalde birbirinin yanında olmayacak şeyler bir araya geliyor. Kâğıttaki fiziksel enerjinin tasviri ve kağıdın yüzeyinin rahatsız edilmesi, çizimi hayata geçirmenin diğer yollarıdır” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 40. David Hockney, Usta, 1969

1937 yılında İngiltere’de doğan ve Amerika’da yaşayan David Hockney, 1960’lardaki İngiliz Pop Art akımına önemli katkılarda bulunmuştur ve 20. yüzyılın en etkin sanatçılarından birisi olarak kabul edilmektedir. Popüler olan şeyleri ya da gündelik yaşamda kullandığımız en sıradan şeyleri bile resmeder. Hockney, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizime olan ilginin azaldığını ancak buna sebep olan fotoğrafın gerek çizimin gerekse tasarımın yerini tutamayacağını, çizim eğitimi hakkettiği ilginin gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir.

“Özel olarak çizim üzerine odaklanan 2004 Kraliyet Akademisi Sergisi'nin koordine edilmesi sırasında (Allen Jones ile iş birliği içinde): sanat eğitimi alanında son 30 yıldır çizim ihmal edildi... Bu, fotoğrafın dünya görünümü olarak yeterli olabileceği fikrine dayanıyordu... İnsanlar artık fotoğrafın dijital olarak manipüle edilebileceğinin ve artık gerçeği yansıtmadığının farkındalar... Resimlerin nasıl yapıldığına bakmamızın, çizime ve tasarımcılığa daha fazla değer vermenin zamanı geldi... neredeyse her şey, bir çizim tahtasında hayat buluyor” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 41. Eva Jiricna, Koordinat Çizimleri, 2017

1939 yılında doğmuş olan Eva Jiricna, Londra ve Prag'da aktif çalışmalar yürütmüş Çek mimar ve tasarımcıdır. Modern tarzda çelik ve cam merdivenleri ayrıca detaylı tasarımları ile dikkat çekmektedir. İç mekan tasarımlarına odaklanan Jiricna, aydınlatma efektlerini ve malzeme özelliklerini kullanarak, alanı ilgi çekici bir şekilde maksimize etmeye çalışmıştır. Jiricna, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi eskizi kendi ve zihniyle bütünleşen vazgeçilemez bir tasarım aygıtı olduğunu savunmuştur.

“Her zaman çizim yapıyorum, sonsuz miktarda A3 ve A4 boyutlu çizim defteriyle çevriliyim. Sürekli sorunları ve ayrıntıları çözmeye çalışıyorum. Bir detayın neye benzediğini, malzemelerin nasıl bir araya geldiğini, onun üç boyutlu olarak nasıl çalıştığını bilmek zorundayım. Eğer bir şeyi kendim için çizersen anlarım. Şayet onu hayal etmeye çalışırsam, bu çok tuhaf olur. Eskiz kişinin beyninin uzantısı olan bir araçtır” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Görsel 42. Brett Whiteley, Aborijin Çizimi, 1970

1939 – 1992 yılları arasında yaşamış olan Brett Whiteley Avustralyalı bir ressamdır, Avustralya sanatında önemli bir figür aynı zamanda bir siyasetçi ve eylem insanıdır. Whiteley, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi olması gerekenin, olanın gözlemlenip resimlenmesi sırasında, sezgileri güçlü olan ressamın çizimleri yolu ile gösterebileceğini belirtmiştir.

“Çizim, nasıl biri olmadığını, neyi bilmediğini deneyimlemenin doğru bir kaydını bırakabilme sanatıdır. Harika bir çizer, neyin yaygın olduğunu neyin güzel bir şekilde bilinmediğini yetkin biçimde ya sorgular ya da araştırır” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

Görsel 43. Alan Lee, Yüzüklerin Efendisi Eskizi

1947 yılında doğmuş olan Alan Lee, bir İngiliz kitap illüstratörü ve kavramsal film tasarımcısıdır. “Yüzüklerin Efendisi” filminin oluşumuna yaptığı katkıları ile tanınır. Lee, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi, kendi kendini doğuran, çizerek yeninin bulunabildiği bir süreç olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

“Çok özel bir amaç için olmadığı sürece, başlangıçta ne çizeceğim hakkında net bir fikrim olmaz. Çoğu zaman otururum ve bu, belirsiz bir hareket ya da atmosfer dışında başka bir şeyle gerçekten ilgili değil. Bu çizgi diğerlerine yol gösterecek, sonra formlar ve nihayetinde figürler görünmeye başlayacak. Genellikle çok sezgisel şeylerle başlarım ve neredeyse bir seyirci gibi süreci izlerim... ve sonra bir noktada yarattığım şeyleri düşünmek ve bilinçli olarak şekillendirmek zorundayımdır. Bir film veya kitap illüstrasyon için bir şey yapıyorsam, o zaman ben de kompozisyon ve hikâye anlatımı gibi birçok başka etkeni düşünürüm” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

1951 yılında İngiltere’de doğan David Almond yazardır, yetişkinler için yazdığı kitapların ardından, Garajdaki Giz (Skellig, 1998) adlı çocuk romanıyla ödüller almıştır. Sinemaya ve operaya uyarlanan bu kitabını, yine üst üste ödül kazanan ve çocuk edebiyatı sınırlarını aşan bir başyapıt olarak ünlenen Dünya Büyülü Bir Yer (Kit’s Wilderness, 1999) izlemiştir. Almond, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimlerin, izleyene yeni ve detaylı bir bakış açısı ve nesne, olay ya da olguları daha iyi kavramamıza olanak sayladığını söylemiştir.

“Çizim, dünyaya daha yakından bakmanızı sağlar. Neye baktığınızı daha net görmenize yardımcı olur. Bunu biliyor muydun?” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

1959 yılında doğmuş olan Susanna Clarke, Britanyalı roman yazarıdır. Jonathan Strange ve Bay Norrell adlı bol ödüllü kitabı ile tanınır. Clarke, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimin, gözlem yeteneği kazandıran ve geliştiren bir eylem olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

“Çizim yapmak, her daim yararlı olacak yakından gözlem yapabilme alışkanlıklarını öğretir” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

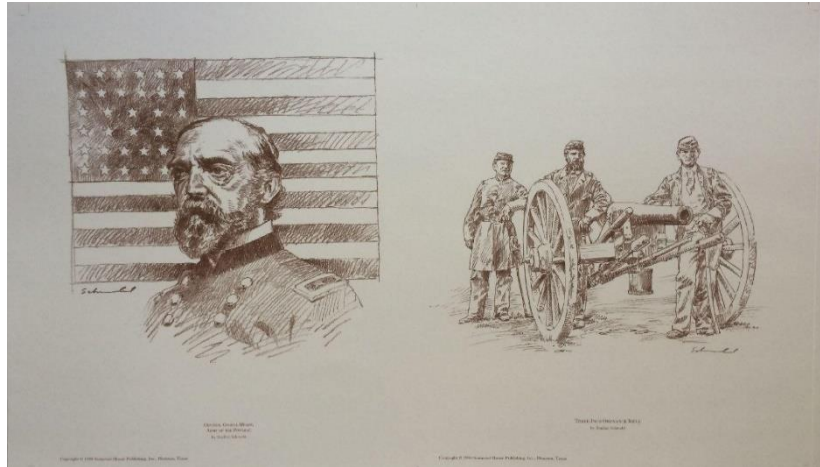
Görsel 44. Grayson Perry, Lincolnshire Takıları, 2006

1960 yılında doğan Grayson Perry, Britanya'nın en tanınmış çağdaş sanatçıları arasında yer almaktadır. Detaylı bir şekilde işlenmiş seramik eserlerinin yanında Perry nakış, fotoğraf, baskı ve heykel gibi geniş çeşitlilikte başka araçlarla da çalışmaktadır. Perry bu çalışmalarında şiddet, önyargılar, cinselliğin bastırılması ve insanların bel bağladığı alışlageldik davranış kalıpları ve inanışlar gibi ciddi konuları, yanlış anlaşılma kaygısı gütmekten işlemektedir. Perry, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimlerini, düşüncelerinin ve etkilendiği kültürlerin, birleştirmeci bir anlayışla vücut bulduğu haller olduğunu söylemiştir.

“Kulağımıza bir USB takıp düşüncelerimizi bir bilgisayara aktarabileceğimiz güne kadar, çizim, görsel bilgileri bir sayfaya aktarmanın en iyi yoludur. Birçok kaynaktan imge ve imge stillerini yan yana koyan bir kolajcı olarak çiziyorum. Çizdiğim dünya, Letonya halk sanatından, Japon görüntülerine damıtığım ve adapte ettiğim kişisel saplantılarımın ve kültürlerin iç mekanıdır. Bir kalemle düşüncelere kement atıyorum. Nasıl göründüklerini yansıtmak istediğim için değil, çalışmaya getirdikleri anlam nedeniyle, bir ahşap kilisesi ya da birinden gelen Merhabayı çiziyorum!” (Akt: What is Drawing?, 2018).

1960 yılında doğmuş olan İngiliz yazar Danny Gregory, sanat ve yaratıcılık üzerine yaklaşık bir düzine uluslararası düzeyde ilgi görmüş ve çok satmış kitabı ile tanınmaktadır. Gregory, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi kişinin gelişimi ile çizim arasında benzerlikler ve süreçsel ilişkiler kurmuştur.

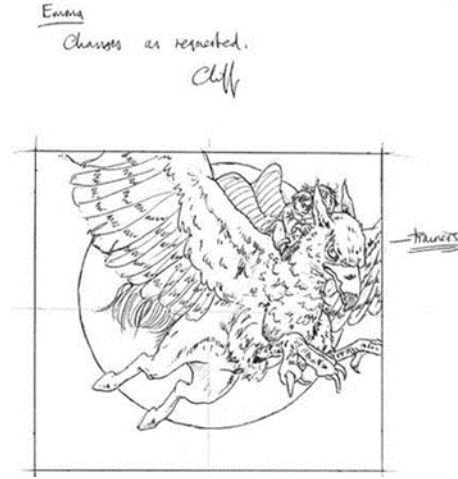
“Kötü çizim diye bir şey yoktur. Her çizimler bir deneyimdir. Ne kadar çok çizerseniz, o kadar tecrübe sahibi olursunuz. Aslında; kötü, beklenmedik ya da garip deneyimlerden, tam olarak umduğunuz ve önceden planladıklarınızdan daha fazlasını öğreneceksiniz. Bırakın gitsin. Ego'nuzun mükemmellik isteğini, serbest bırakın. Risk alın. Zorlayın. Geliştirin. Her ne zaman isterseniz, mümkün olduğunca yaratın” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018).

Görsel 45. Bradley Schmehl, Çizim, 1998

1962 yılında doğmuş olan Amerikalı ressam Bradley Schmehl, çoğunlukla Amerikan tarihi ile ilgili resimleri için ilhamını tarih kitaplarından, askerlerin günlüklerini ve mektuplarını okuyarak, savaş alanlarını ve tarihi mekanları ziyaret ederek ayrıca konuya ilgi duyan ve uzmanı olan kişilerle yaptığı sohbetlerden almaktadır. Daha çok nasir fotoğraf ve başka sanatçıların çizimlerinden yola çıkması, onun resimde kopya konusu üzerindeki görüşlerini geliştirmiştir. Schmehl, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi nitelikli ve amaca uygun bir algı ve süreç ile yapılan çizim kopyalarının, sanatsal gelişim için önemli bir olanak olduğu görüşünü belirtmiştir.

“İyi çizebilerseniz, kopya yapmak zarar vermeyecektir ama iyi çizemezseniz, kopya yapmak yardımcı olmayacaktır” (Akt: Drawing Quotes, 2018).

Görsel 46. Cliff Wright, Harry Potter eskizi

1963 yılında doğmuş olan İngiliz sanatçı Cliff Wright, kitap illüstrasyonu ve reklam alanında eserler vermiştir. Çocuk kitaplarındaki resimleri, özellikle Harry Potter serisinin ikinci ve üçüncü kitapları ile tanınmaktadır. Wright, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi çizimi başarının zorlu bir süreci ve mücadeleyi gerektiren öğretici bir alan olduğunu söylemiştir.

“Bazı günler çizim gerçek bir mücadeledir. Umarım, bu kitaptaki alıştırma kopyalarını kullanmanız, bu mücadeleyi, daha kolay ve daha da rahatlatıcı bir hale getirecektir. Bu süreç tamamlanana kadar sadece zorlukları kabul etmeli ve bunun üstesinden gelmeye çalışmalısınız, bu süreç çok yararlı olacaktır. Şayet başarılı olmak istiyorsanız, kararlılığınızı artırın!” (Akt: Goodreads Drawing Quotes, 2018)

Görsel 47. Lee Alexander McQueen, 'Culloden'ın Dulları', 2006

1969 – 2010 yaşamış olan Lee Alexander McQueen, İngiliz moda tasarımcısı ve desinatörüdür. 1996'dan 2001'e kadar Givenchy'de baş tasarımcı olarak çalışması ve kendi Alexander McQueen etiketini yaratmasıyla tanınmıştır. Modadaki başarıları ona çok sayıda tasarımcı ödülü kazandırmıştır. McQueen, aşağıda aktarılan sözleriyle ifade ettiği gibi sahip olduğu konuma ulaşmak için çizim yapmaya çok erken başladığını ve asla bırakmadığını dile getirmiştir.

“Çizime başladığımda tam olarak 3 yaşındaydım. Bunu bütün hayatım boyunca yaptım; ilkokul, ortaokul, tüm hayatım boyunca. Ben her zaman, daima tasarımcı olmak isterdim. On iki yaşından bu yana moda kitapları okudum. Tasarımcıların kariyerlerini takip ettim. Giorgio Armani'nin bir pencere mankeni olduğunu biliyordum, Emanuel Ungaro bir terziydi” (Akt: What is Drawing?, 2018).

Ressam, tasarımcı ve yazarların sözleri bize, çizimin sanat insanları için yüzlerce yıldır önemli bir keşif alanı olduğunu göstermektedir.

3. SONUÇ

Yukarıda yer veriler özlü sözler bizlere; ister ressam, heykeltıraş, moda ya da endüstriyel tasarımcısı, mimar, isterse yazar olsun, çizimin hemen her sanat alanından insanın kendini gerçekleştirmeğine önemli katkılar sunduğunu dile getirdiğini göstermektedir. Teker teker bu sanat insanların, çizime attıkları değer, ona yükledikleri anlam ve üslupsal yaklaşımları farklılıklar gösterse de çizimin, bir yandan onların kendilerini bir yandan da dış dünyayı tanımalarına yardımcı olduğu anlaşılmaktadır.

Dünya sanatına yön veren ustalar yanında, halen eser üretip, sanatın anlam katmanlarına yenilerini ekleyenler ve yetişmekte olanlara eserleri ile ışık tutan sanatçıların çizime ilişkin düşünceleri dikkate değerdir. Asla yeterince çizim yapılamayacağını söyleyen ile kalemi olmadığı zamanlarda gözleri ile çizim yaptığını söyleyen ve çizim öğretiminin en az dil öğretimi kadar önemli olduğunu belirten bu deneyim abidelerinin görüşleri, sanata ilgi duyan herkese ilham kaynağı olmalıdır.

Bu araştırma sonunda, günümüzde gözden düşmekte olan çizim derslerinin, sanatçının kendini keşfetmesi yolunda en önemli yaşantı kaynakları olduklarının daima akılda tutularak yürütülmesi gerektiği sonucuna bir kez daha ulaşıldığı söylenebilir.

KAYNAKLAR

Alıntı Söz, 2018. <https://www.alintisoz.com/dusunur/abidin-dino/>

Drawing Quotes, 2018. <https://drawpaintacademy.com/inspirational-drawing-quotes/>

Draw Paint Academy, 2018. <https://www.brainyquote.com/topics/drawing>

E.,H., Gomrich, 1994. Sanatın Öyküsü. İstanbul: Remzi Kitabevi

Goodreads Drawing Quotes, 2018. <https://www.goodreads.com/quotes/tag/drawing>

H. Wolfflin, 1985. Sanat Tarihinin Temel Kavramları. İstanbul: Remzi Kitabevi

The Drawing Source, 2018. <https://www.thedrawingsource.com/drawing-quotes.html>

What is Drawing?, 2018. <http://www.vam.ac.uk/content/articles/w/what-is-drawing/>

Yavuzer, H. (2016). Resimleriyle Çocuk. İstanbul: Remzi Kitapevi.